

Verksamhetsberättelse 2024

Pensionsenheten

Innehåll

Innehåll

Bedömning och analys.....	3
Pensionsförpliktelser	3
Årets intjänande och avsättning	4
Ansvarsförbindelsen, intjänad före 1998	4
Övriga pensionskostnader	5
Finansiella kostnader.....	5
Ekonomi	5
Budgetavvikelser för pensionsenheten.....	5

Bedömning och analys

Verksamhetsberättelsen är en uppföljning av Pensionsenhetens samlade verksamhet för 2024 utifrån bl.a. reglemente, internbudget och förvaltningens verksamhetsplan. Utifrån uppföljningen och revisionsberättelserna för nämnder och styrelser prövar kommunfullmäktige frågan om ansvarsfrihet i styrelser och nämnder. Genom en uppföljning utifrån mål och resultat kan slutsatser dras för att ta fram planer och aktiviteter för fortsatt utveckling. Syftet med uppföljning är att säkerställa att verksamhetens resurser används till det som avsetts, få god ekonomisk kontroll och att säkerställa att verksamheten bedrivs inom tilldelade ramar och i linje med målen för god ekonomisk hushållning.

Pensionsförpliktelser

Pensionsenheten hanterar kommunens samlade pensionsskuld till anställda och politiker samt utbetalning av pensioner till de tidigare anställda som gått i pension.

Linköpings kommun redovisar sina pensionsåtaganden enligt fullfonderingsmodellen, vilket innebär att samtliga pensionsförpliktelser redovisas som en avsättning i kommunens balansräkning. Det innebär att merparten av kostnaden för de anställdas pensioner har belastat det år då de intjänades. Pensionsförpliktelserna för pensioner intjänade före 1998 (ansvarsförbindelsen) är 2,4 miljarder kronor och har successivt minskat mellan åren, vilket beror på att den utgjordes av förmånsbestämd pension som nu minskar vartefter pensionsutbetalningar sker.

Pensioner som är intjänade från och med 1998 utgörs till största delen av avgiftsbestämd pension vilket inte leder till att pensionsavsättningen ackumuleras utan utbetalas varje år till den pensionsförvaltare som den anställda valt. För att täcka årets intjänande av pensionskostnader görs ett påslag på lönekostnaden för respektive verksamhet, vilket innebär att den nyintjänade pensionen finansieras inom respektive nämnds budgetramar. Detta gav en intern intäkt i form av kalkylerad pensionskostnad hos den centrala pensionsenheten för år 2024 på 360 mnkr. Totalt sett har pensionsenheten nettokostnader för år 2024 på 525 mnkr och har i resultatet för helår 2024 sammanvägt verksamhetens nettokostnader och finansiella kostnader som är 80 mnkr högre än budget.

Kommunen har från år 1997 gjort externa placeringar för att minska de framtida pensionsutbetalningarnas påverkan på likviditeten. Marknadsvärdet uppgick den 31 december 2024 till 2,4 miljarder kronor vilket är en ökning jämfört med årsskiftet då de uppgick till 2,2 miljarder kronor. Placeringarna motsvarade den 31 december 100 procent av pensionsavsättningen som är intjänad från och med 1998. Konsolideringsgraden (det vill säga så stor andel av utbetalningarna som kan finansieras med externa placeringar) för pensioner intjänade före 1998 har minskat från 41 procent i bokslut 2023 till 30 procent den 31 december 2024 då pensionsförpliktelserna ökat betydligt mer än marknadsvärdet för placeringarna.

Kommunens pensionsförpliktelser gentemot anställda och politiker, i miljoner kronor

	Bokslut 2021	Bokslut 2022	Bokslut 2023	Bokslut 2024
Pensioner intjänade före 1998	2 325	2 247	2 288	2 367
Pensioner intjänade fr.o.m. 1998	977	1 024	1 272	1 665
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring eller pensionsstiftelse	0	0	0	0
Total pensionsförpliktelse i balansräkningen	3 302	3 271	3 560	4 032
Förvaltade pensionsmedel - marknadsvärde finansiella placeringar	2 219	2 013	2 220	2 379
Återlånade medel	1 083	1 244	1 340	1 653
Konsolideringsgrad pensioner intjänade fr.o.m. 1998	100%	100%	100%	100%
Konsolideringsgrad pensioner intjänade före 1998	53%	44%	41%	30%

En ny överenskommelse om pension tecknades mellan parterna i december 2021. Överenskommelsen gäller från den 1 januari 2023 och innebär högre kostnader då nivån höjs. Syftet med överenskommelsen är att sektorn ska kunna möta behovet av ett förlängt och förändrat arbetsliv,

att behålla och rekrytera medarbetare samt att genom en övergång till ett avgiftsbestämt pensionssystem göra det möjligt att förutse kostnaderna och över tid minska de snabbt ökande pensionsavsättningarna. Även ökningen av prisbasbeloppet, som används för värdesäkring av pensionerna, har gett en ökad pensionskostnad främst under 2023 och 2024. Den nya överenskommelsen om pension innebär att kommunerna går från ett förmånsbestämt till avgiftsbestämt pensionssystem, vilket ger mer förutsägbara kostnader. Premienivåer är mer jämförbara med övriga arbetsmarknaden och ger mer tydliga och attraktiva villkor.

Årets intjänande och avsättning

De kostnader som redovisas är i huvudsak för den avgiftsbestämda pensionen, den uppgår till 4,5 procent för de som omfattas av KAP-KL och 6 procent för de som omfattas av AKAP-KR. Den anställda väljer själv vilket pensionsbolag som ska förvalta den pensionen och ifall man önskar en traditionell pensionsförsäkring eller en fondförsäkring. Året efter intjänandeåret betalar kommunen ut den avgiftsbestämda pensionen till det försäkringsbolag som den anställda valt. Eftersom den avgiftsbestämda pensionen betalas ut, finns hos kommunen endast den skuld som uppstår vid varje årsskifte, men den ackumuleras inte.

Även kostnad för den förmånsbaserade pensionen redovisas. Det är anställda som omfattas av KAP-KL med pensionsgrundande lön över 7,5 inkomstbasbelopp (ca 47,6 tkr/månad) som tjänar in en förmånsbaserad pension. Den förmånsbestämda pensionen är en skuld som kommunen har till de anställda och den betalas ut först när de går i pension. Denna skuld grundar sig bland annat på antaganden om löneutveckling, livslängd, ränteutveckling m.m. Därför redovisas inte pensionsskulden som en skuld utan som en avsättning. En avsättning är sådana förpliktelser som är hänförliga till räkenskapsåret eller tidigare räkenskapsår och som på balansdagen är säkra eller sannolika till sin förekomst, men ovissa till sitt belopp eller till den tidpunkt då de ska infrias.

För anställda som omfattas av AKAP-KR, det vill säga de som är födda 1986 och senare och de som är födda före 1986 med pensionsgrundande lön över 7,5 inkomstbasbelopp och som aktivt har valt att gå över från KAP-KL till AKAP-KR, är pensionen i sin helhet avgiftsbestämd. Pensionsavgiften är 6 procent på den pensionsgrundande lönen upp till och med 7,5 inkomstbasbelopp och 31,5 procent på de delar som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp.

Det finns även två olika pensionsavtal för kommunens politiker. Det äldre avtalet, PBF-KL, omfattade endast de förtroendevalda som fullgjorde ett uppdrag hos kommunen på heltid eller betydande del av heltid. Det nyare avtalet, OPF-KL, omfattar samtliga politiker oavsett uppdragets omfattning. OPF-KL är också ett helt avgiftsbestämt system och pensionsavgiften är 4,5 procent på den pensionsgrundande lönen upp till och med 7,5 inkomstbasbelopp och 30 procent på de delar som överstiger 7,5 inkomstbasbelopp.

För att täcka kostnaderna för årets intjänande gör kommunen ett internt påslag på lönekostnaden som motsvarar en kalkylerad pensionskostnad (KP). Den kalkylerade pensionskostnaden belastar respektive verksamhet genom ett påslag på lönekostnaden och tillförs pensionsenheten som en intäkt. De faktiska pensionsutbetalningarna görs sedan via pensionsenheten. För 2024 består KP-delen av 6,0 procent plus löneskatt, det vill säga totalt 7,46 procent för samtliga verksamheter. Därutöver görs en individuell beräkning för de personer som tjänar över 7,5 inkomstbasbelopp och som bokförs i särskild ordning.

Ansvarsförbindelsen, intjänad före 1998

Före år 1998 var all pension förmånsbestämd. Därför består den största delen av kommunens pensionsskuld av sådan tidigare intjänad pension. Den del av kommunens pensionsskuld som avser intjänande före 1998 brukar benämnas "ansvarsförbindelsen" eftersom den enligt lag ska redovisas som en ansvarsförbindelse och inte som en avsättning.

Linköpings kommun redovisar dock hela pensionsskulden inklusive ansvarsförbindelsen, som en avsättning i enlighet med beslut i kommunfullmäktige 1998-02-24.

Övriga pensionskostnader

I övriga pensionskostnader ingår bl.a.

- Utbetalning av vissa mindre pensionsåtaganden som inte skuldförs.
- Administrationsavgifter till Ekonomiservice och kommunens pensionsförvaltare.

Finansiella kostnader

De finansiella kostnaderna utgörs bland annat av basbeloppsuppräknings samt räntekostnad på pensionsskulden.

Ekonomi

Resultat 2024

Verksamhet	Bokslut 2024	Budget 2024	Avvikelse	Bokslut 2023
Årets Intjänande - intäkt från nämnderna kalkylerad pensionskostnad (KP)	-360 983	-350 000	10 983	-341 645
Årets Intjänande - utbetalning till pensionsförvaltare	374 254	352 949	-21 306	362 691
Årets nyintjänade pensionsskuld inkl. löneskatt	288 760	270 290	-18 470	177 724
Utbetalningar fr.o.m. -98	44 951	45 120	169	40 357
Skuldförändring avseende utbetalningar fr.o.m. -98	-44 951	-45 120	-169	-40 357
Utbetalningar före -98	184 275	159 222	-25 053	163 791
Skuldförändring avseende utbetalningar före -98	-184 275	-159 222	25 053	-163 791
Övrig skuldförändring före -98	71 829	-10 357	-82 186	18 478
Övriga pensionskostnader	3 209	3 100	-109	7 220
Summa nettokostnader	377 069	265 982	-111 087	224 468
Finansiell kostnad före - 98	190 835	181 549	-9 286	185 432
Tas från eget kap	-190 835	-181 549	9 286	-185 432
Finansiell kostnad fr.o.m. - 98	148 362	179 821	31 459	111 386
Summa pensionsenhet	525 430	445 803	-79 627	335 854

Budgetavvikelser för pensionsenheten

De största påverkansfaktorerna för pensionsskuld och pensionskostnader är SKRs prognosparametrar samt den uppdatering av Linköpings kommuns personalbestånd som inrapporteras varje år. Vid varje prognostillfälle antas dock personalstocken vara oförändrad framöver utifrån senast inrapportering.

Prognoserna från pensionsadministratören bygger fr.o.m. 2021 på RIPS 21 som är SKR:s riktlinjer för beräkning av pensionsskuld, enligt RKR:s rekommendation.

Linköpings kommuns pensionsskuld och kostnadsutveckling avseende pensionsenheten grundar sig på prognoser som redovisas av kommunens pensionsförvaltare Skandia. Prognoserna erhålls tre gånger per år och är baserade på beräkningsresultat per 31 mars, 31 augusti och 31 december.

Pensionsenhetens internbudget för 2024 grundar sig på den prognos som pensionsförvaltaren lämnade i december 2023. För att täcka årets intjänande av pensionskostnader görs ett påslag på lönekostnaden för respektive verksamhet, vilket ingår i personalomkostnadspåslaget. Detta ger en intern intäkt i form av kalkylerad pensionskostnad (KP) som för 2024 uppgick till 360 mnkr. Den avgiftsbestämda ålderspensionen uppgick för året till 374 mnkr. Den nyintjänade pensionsavsättningen inklusive löneskatt uppgick 2024 till 289 mnkr.

Pensionskostnaden för 2024 visar på ökade kostnader med 89 mnkr jämfört med budgeten. Av dessa avser 9 mnkr kostnader för uppräknings av pension intjänad före 1998, vilket enligt beslut i

kommunfullmäktige i samband med budget 2024 ska belasta det egna kapitalet. Resterande 80 mnkr blir en ökad kostnad i resultatet för 2024 där minskade kostnader med 31 mnkr redovisas på finansnettot och ökade kostnader med 111 mnkr redovisas på pensionsenheten.

Förändringen av pensionskostnaden 2024 mot budget kan till största del förklaras av ökade kostnader för pensionsavsättningar. Främsta orsaken är att fler anställda är kvar i avtalet KAP-KR än vad som tidigare antogs samt förändrad samordning med allmän pension för bruttopensioner ger högre ansvarsförbindelse och pensionsutbetalning. Dessutom har fler gjort temporära uttag av IPR97 vilket även det ger högre pensionsutbetalningar